

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 glid. — kr.
po leta 1 „ 60 „
četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnina.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamezne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Račun

katol. tisk. društva za l. 1876.

I. Dohodki:

1. Denarni ostanek v l. 1875	fl. 500.23
2. Naročnina v l. 1875 za l. 1876 predplačana	„ 26.75
3. Doneski društvenikov v l. 1876 „	1003.—
4. Naročnina „Slov. Gospodarja“ „	3575.31
5. Inserati	„ 221.92
6. Izvanredni ostanek v kasi	„ 12.01
skupaj fl.	5339.22

II. Stroški.

1. Tisk „Slov. Gospodarja, prilog, napisov in ekspedicija	fl. 3274.59
2. Koleki za razpošiljanje po c. kr. pošti	„ 686.—
3. Plačilo uredništva in opravništva „	671,67
4. Časopisi	„ 18.90
5. Listnice, papir, poštnina za de- narne liste	„ 31,50
6. Razne stvari	„ 13.—
7. Naročnina za l. 1877 v l. 1876 zaračunjena	„ 53.65
skupaj fl.	4749.31

Ako se stroški dohodkom odračunijo
je blag. ostanek konec leta 1876 . . . fl. 589.91

V Mariboru mesca svečana 1877.

Jožef Hržič,
denarničar k. t. društva.

Ig. Orožen, Janez Majeiger, Ant. Lacko,
pregledovalci računov.

Pol milijona podpore stradajočim delavcem!

„Le v mesto, le v mesto“ tišči in sili zadnjih 10 let mnogo ljudi na kmetih. Tam, pravijo, se lahko in dobro živi in hitro do bogastva pride. Na tisoče delavnih rok pogreša kmet, med tem pa mesta Maribor, Gradec naraščajo, posebno Dunaj, ki šteje z okolico vred blizu 1 milijon prebivalcev. Krivo je temu brez ugovora zavladanje liberalnih naukov pri zasebnem še bolj pa pri javnem gospodarstvu. Ljudje so začeli po denarjih kar noreti. Fabrike, palače, železnice, banke, podvzetja na delnici ali akcije so v liberalni -ustavoverni dobi gosto rastle, kakor gobe po dežu. Slepi ljudje so se trgali za akcije, toda kmalu potem ko so jihovi denarji bržčas večjidel v železnih kasah judovskih bogatašev zginili, — blizu 2000 milijonov kapitala je tako iz občnega prometa preminolo — so se začeli denarji pogrešati, akcije so padale, fabrike zastajale, banke rušile, delavci brez dela pa so začeli stradati; sila je zlasti okoli Dunaja grozna in zato je državni zbor sklenil tamošnjim srenjam $\frac{1}{2}$ milijona brez obresti posoditi za popravljanje stez in mostov, da dobijo delavci vsaj nekaj zaslужka. Tako daleč že smo tedaj v liberalni dobi, da moramo nedolžni davkeplačilci žalostne nasledke liberalnega gospodarjenja z krvavo pridelanimi dačnimi krajevarji popravljati. Ko bi le hotlo kaj pomagati! Ali upanja imamo malo, kar je naš vrli poslanec, blagi g. Herman prepričevalno dokazal v svojem govoru v državnem zboru 23. febr. t. l. Berite ga pazno! Glasí se tako-le!

Če država, kar sedaj središče na Dunaju hoče biti, razpravlja siromaštvo, ki ga je pa sama zadolžila, je to gotovo bolj praktično in morda tudi bolj pravno, kakor če bi hotela nezvestim redovnikom pomagati k ženitvi in mogoče storiti zakone med kristijani in nekristijani ter razrahljati zakonsko vez. Država, ki plačuje velike obresti, bode nekterim srenjam na Spodnjem Avstrijskem dovolila brezobrestna posojila. Jaz bi nič zoper to ne imel, če bi le davkoplačevalci, ki morajo zanje prevzeti breme obresti, sami ne trpeli pomanjkanja

in bi siromaštvo ne bilo prijelo tudi drugih dežel. Kdo vé, koliko hudega po deželah napravlja od države prenaplo in brezpogojno dopuščena odtitja? In je odtitja kaj druga, kakor nasledek, kakor prikazen moralčnega in gmotnega siromaštva narodov? Te splošne revščine je deležna tudi domovina moja, za katero tudi zahtevam polajšanja, pa ne v podobi denarnih posojil državnih, ki so komaj kapljica vode na razbeljeno železo, ampak da jej bode mogoče pomagati si sama sebi. Ta revščina tare posebno kmečki stan, zlasti kmete slovenske. O deruhom na korist se pridelki za veliko let naprej zastavljajo, gozdi končavajo in kmetije razdrobljujejo. Da se zahtevajo celó neverjetne obresti, potrdil je nedavno neki dopis iz spodnjega Štajerja, katerega imam pred seboj in po katerem so morale nesrečne žrtve svoj dalji obstanek odkupiti s 120 do 150 odstotki. Pri-poveduje se celó, da je že jako ugodno, če so posojilci zadovoljni z 120 do 150 odstotki, in da se pogosto zahteva 300 do 500 in še več odstotkov ali procentov. Kmet se je sicer odkupil desetine in tlake, pa nekateri denarni mešetarji postali so zanj še veliko huji desetinarji. Med tem, ko srenja, okraj, dežela in država čedalje več tirjajo od kmeta, ga ni človeka, da bi se zanj potegnil, in brezverska ljudska šola je morda edina dobrota, katero mu je ustavoverna država podelila. Kot slab plačevalec obresti poznan, kmet le težko dobi denarjev na posodo. Deželne hranilnice (Sparkasse) tudi niso posebna dobrota zanj in posojilnice (Vorschusskassen), kder se nahajajo, tirjajo navadno tudi prevelike procente. Kmet je skozi in skozi zadolžen in visi skoraj le še na nitki. Drug za drugim pride skoraj ob hišo in posestvo, kar priča brezkončna vrsta eksekutivnih dražb v uradnem listu in na sodnijskih tablah. Ljudstvo živi vse omamljeno ter čuti le težo bremen; pijančevanju in pravljanju pa se le prelehko vda človek, ki se pri vsej pridnosti in varčnosti ne more vzdržati.

V nekem majhnem kraju mojega volilnega okraja (v Ptujju), kjer je bil l. 1850 le en odvetnik, jih je sedaj 7, ki imajo vsi dovolj dela in 3 notarji. Čem ubožnejše postaja ljudstvo, tem več imajo odvetniki, opraviti. Bog me varuj, da bi hotel z tem pravdnikom kaj oponašati; saj oni niso krivi teh razmer. Notarijati kmečko ljudstvo silno težé. Dežele bi jih, vsaj na kmetih, gotovo ne bile vpeljale, če bi si bile o tej reči same dajale postave, kakor bi bile tudi pri dopuščenju odtitje previdnejše bile. En del notarijevih opravkov bi se lahko izročil sodnijam, en del pa odvetnikom. Temu nasproti pa g. pravni minister notarijem na korist skuša sodnijam polajšati breme, se vé da na ljudske stroške. Pa tudi to siromaštvo ljudstva, katero pravna spridenost, javna nevarnost, in vedno podpihovani narodni in verski prepri se pomnožujejo, ni kaj samostalnega, ampak

je le nasledek centralističnega vladnega sistema, ki je v primeri s tem, kar opravlja, veliko predrag in nas vse dere (bewuchert). Države in narodi cvetó ali propadajo, kakor se že vladajo, ali dobro ali slabo. To bi morali tisti pač pomisliti, ki imajo osodo narodov v rokah; zavedati bi se morali svoje imenitne naloge in velike odgovornosti.

Deželah so vzeli pravice in so jih prenesli na Dunaj, kder s svojimi vednostimi in svojim sočutjem deželnih razmer ne poznajo, kder od zadej hodijo, namesto da bi vodili in pot kazali, in kjer volja neke svojati veljá za postavo. Nasledek centralističnega sistema je, da imamo po deželah preveč in večidel ne primernih postav, dvojno vlado, preveč in preraznoterih gosposk, preveč doktorjev in pisarij, pri vsem tem pa še zdrave uprave ne, ampak neko upravno zmes, katero ljudstvo in gosposke same več ne umé. Od tod izvirajo prehudi stroški in bremena občinska, okrajna, deželna in državna, pri katerih pa še nobenega pravnega varstva, nobenega miru, nobene pravnosti ni, da bi moral človek skoraj že vprašati, čemu da pač v državni zvezi živimo? Če kmečki stan strada, strada tudi obrtnijstvo, stradajo mesta, dežele in država, in splošno siromaštvo je nasledek, morda tudi kazen za to, da se je ta važni in najštevilnejši del prebivalstva politično pripravil ob vse pravice ter se mu odvzela prilika otresti pogubivni sistem, zlasti ker je po liberalnih časnikih sprideni mešan tako prebrisan, t. j. zaslepljen postal, da vedno voli za sistem, ki je vse zagospodaril in ki njega ravno tako vničuje, kakor kmeta. (Konec sledi.)

Bratovščina sv. Cirila in Metoda.

Ta za Slavjane toliko imenitna bratovščina je vpeljana od rajnega vladike Slomškega, kateró so potrdili sv. Oče 12. maja 1851 in z mnogimi odpustki oblagodarili ter ima za svoje središče cerkvo sv. Jožefa pri Celju, kder je altar sv. Cirila in Metoda posvečen. Tu sem na prijazni hribček kaj radi Slovenci prihajajo iz vsega Štajerskega, Kranjskega in Koroškega; posebno pa je na god slavjanskih apostolov vselej cerkva polna pobožnih romarjev. Častiti oc. Lazaristi imajo zapisnik braternih udov; drugi imenik udov je tudi v mariborskem semenišču, v katerem jih je do sedaj zapisanih 152.838. Se vé, da jih je izmed teh že veliko pomrlo. V novejših časih jih je največ iz Moravskega se pridražilo; iz bernske in olumuške vladikovine po več tisuč na leto.

Braterna ima sveti namen, zjediniti razkolnike z sv. katoliško Cerkvijo. Blagi namen razodeva pravo narodno ljubezen pokojnega Slomškega! Za razširjanje sv. kat. Cerkve moliti, je splošna dolžnost; v sedanjih časih pa posebno sveta dolžnost veže slehernega kristijana in pravega Slav-